

สรุปการปฏิบัติงานระหว่างวันที่ ๒-๔ มีนาคม ๒๕๖๔ อำเภอปอแก้ว จังหวัดน่าน

สืบเนื่องจากการดำเนินการเพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

จุดประสงค์ การปฏิบัติงานครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

สภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในที่นี้หมายถึง ความพร้อมของครู สื่ออุปกรณ์ การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้เป็นการศึกษาจากรายงานประกอบข้อมูล เกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน การสนทนากับผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง การตอบข้อซักถาม และจากการสังเกตบริบททั่วไป ภายในเวลาที่จำกัด

จำนวนโรงเรียน ในเป้าหมาย ๑๑ โรงเรียน (สังกัด สพฐ.๑๐ โรงเรียน ตชด. ๑ โรงเรียน) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ได้รับข้างต้น ขอสรุปผลการศึกษาดังนี้

สภาพที่ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่ทุกโรงเรียนสะท้อน ได้แก่ ๑) การที่ผู้ปกครองส่วนมากไม่สนับสนุนให้ลูกมาโรงเรียน ๒) นักเรียนส่วนมากจากครอบครัวที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้ภาษาชนเผ่าในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อการใช้เวลาในการสอนเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน และความเข้าใจภาษามากกว่าปกติ ๓) ทุกโรงเรียนมีเด็กที่มีลักษณะ LD อยู่จำนวนหนึ่งและจัดการเรียนร่วมซึ่งต้องมีครูดูแล ๔) จำนวนครูไม่ครบชั้น ครูรับผิดชอบสอนไม่ตรงวิชาที่ถนัด (วิชาเอก) และไม่มีครูจบวิชาเอกภาษาไทยสอนครบทุกชั้น

อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทุกโรงเรียนได้มีการบริหารจัดการที่ช่วยแก้ไข และบรรเทาปัญหาในแต่ละด้านในระดับหนึ่ง เช่น

๑. ด้านผู้ปกครองโดยการสร้างความเข้าใจให้เห็นความสำคัญของการศึกษากับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ด้วยการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง การเยี่ยมบ้าน การประสานผู้นำชุมชน การให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียน โดยเฉพาะปัจจัยพื้นฐานตามความต้องการจำเป็นและตามศักยภาพของโรงเรียน การให้บริการดูแลเรื่องอาหารกลางวัน การจัดโรงเรียนให้มีเรือนพักนอนของเด็กบ้านไกลซึ่งกรณีนี้โรงเรียนจะมีภาระที่ต้องบริหารจัดการเพิ่มคือค่าใช้จ่ายดูแลเรื่องอาหารครบ ๓ มื้อ ทั้งนี้เพราะส่วนหนึ่งที่เป็นเด็กนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่จะไม่มีงบประมาณสนับสนุน และมีความจำเป็นต้องมีครูที่ดูแล จำนวนหนึ่งและเป็นครูอาสา

๒.ด้านความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย โรงเรียนได้มอบหมายให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทยสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และได้ใช้สื่อการเรียนการสอนเท่าที่มี และสามารถหาได้ ช่วยสอน เช่นสื่อ ๖๐ พรรษา มีการพัฒนาครูจากหน่วยงานภายนอก หรือต้นสังกัดบ้าง (ก่อนวิกฤตโควิด) บางโรงเรียนครูพัฒนาตนเองด้วยสื่อ on line รวมถึงใช้สื่อ on line ช่วยสอน และผู้บริหารได้บริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็น เช่นการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (ลดเวลาเรียนรู้จากครู เพิ่มเวลาการเรียนรู้จากกิจกรรม)การให้ครูสอนภาษาไทยตามนักเรียนชั้น ป.๑ เป็นเวลา ๓ ปี อีกทั้งจัดให้มีการสอนการสอนซ่อมเสริม

๓.ด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า เกือบทุกโรงเรียน (ยกเว้น โรงเรียนบ้านบ่อหลวง) มีปัญหาด้านน้ำ ไฟ อาจจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีความสะอาดไม่เพียงพอ ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยนักเรียน และเป็นอุปสรรคต่อการสร้างนิสัยรักความสะอาด

๔.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพร้อม ที่จะนำไปสู่การพิจารณาให้การสนับสนุนส่งเสริม ทั้งนี้บนพื้นฐานด้านจำนวนครู คุณภาพครูที่โรงเรียนมี โดยการจัดโรงเรียนที่มีต้องการจำเป็นให้ความช่วยเหลือเป็นกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ ๑ มีสภาพความต้องการจำเป็น ที่ให้ความช่วยเหลือด้านความพร้อมของครูผู้สอน ก่อนข้างมาก

๑.โรงเรียน ตชด.๑๐๐ ปีสมเด็จพระย่า นักเรียน ๗๗ คน ครู ๕ คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครูไม่ครบชั้น ครูส่วนใหญ่เป็น ตชด.จบชั้น ม. ๖ แต่สอนมานานมากกว่า ๒ ปี และมีความตั้งใจจะเป็นครูสอนต่อไป มีครูไม่ใช่ ตชด. ๑ คนซึ่งกำลังจะย้าย ครูใหญ่สอนจบชั้น ม.๖ สอนภาษาไทย ได้รับการฝึกอบรมมาระดับหนึ่ง โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านครู จากมูลนิธิพุทธรักษา โดยส่งครูสอนภาษาอังกฤษมาช่วยสอน ๑ คน โรงเรียนมีและใช้สื่อการสอนในระดับหนึ่ง เช่นสื่อ ๖๐ พรรษา โดยให้ข้อมูลว่าช่วยในการสอนได้ระดับหนึ่ง

๒.โรงเรียนบ้านบ่อหยวก นักเรียน ๒๖๑ คน ครู ๒๑ คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ครูไม่ครบชั้นครู ครูรับผิดชอบสอนไม่ตรงวิชาที่ถนัด (วิชาเอก) และไม่มีครูจบวิชาเอกภาษาไทยสอนครบทุกชั้น มีภาระดูแลนักเรียนพักนอนซึ่งต้องการครูผู้ดูแล และงบประมาณอาหาร อย่งไรก็ตามโรงเรียนมีทหารพันธุ์ดีช่วยดูแลด้านการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ผู้บริหารเพิ่งย้ายมารับตำแหน่ง ครูได้สะท้อนความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอน

๓.โรงเรียนบ้านห้วยฟอง นักเรียน ๒๖๑ คน ครู ๒๑ คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เนื่องจากมีนักเรียนจำนวนมาก ครูรับผิดชอบสอนไม่ตรงวิชาที่ถนัด (วิชาเอก) แต่มีครูจบวิชาเอกภาษาไทยที่สามารถสอนครบทุกชั้น จากจำนวนนักเรียนและระดับที่เปิดทำการสอนสะท้อนความต้องการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และสื่อด้านการจัดการเรียนการสอนและเนื่องจาก มีภาระดูแลนักเรียนพักนอน จึงต้องการครูช่วยดูแลนักเรียน

กลุ่มที่ ๒ มีสภาพความต้องการจำเป็นให้ความช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการ การนิเทศการเรียนการสอน

๔.โรงเรียนบ้านสะปิ้น นักเรียน ๑๕๗ คน ครู ๑๓ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖สภาพนักเรียนมีทั้งที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และคนไทย จากสภาพชุมชนที่เปลี่ยนไป มีสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เด็กมาโรงเรียน และถึงแม้โรงเรียนมีความพร้อมด้านครูผู้สอนในระดับหนึ่ง โรงเรียนขอการสนับสนุนด้านสื่อช่วยในการเรียนการสอน

๕.โรงเรียนบ้านปอหลวง นักเรียน ๑๔๓ คน ครู ๑๑ คนเปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนมีความพร้อมทุกด้านระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียน และสื่อการเรียนการสอน แต่จากการสังเกตการใช้สื่อ การนำเสนอผลงาน ผลด้านคุณภาพ สะท้อนถึงความต้องการนิเทศการเรียนการสอน การใช้สื่อเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

๖.โรงเรียนบ้านผักเอือก นักเรียน ๑๕๔ คน ครู๑๒ คนเปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนมีความพร้อมในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ด้านคุณภาพที่ผ่านมามีผลที่น่าพอใจระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากโรงเรียนต้องรับนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่รวม (๒ โรงเรียน) ประกอบกับ มีหมู่บ้านที่อพยพ หนีน้ำ มาอยู่ในเขตบริการ ซึ่งโรงเรียนอยู่ ระหว่างการบริหารจัดการ โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนต้องการคำแนะนำด้านระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งถ้ามีความรู้ความเข้าใจ จะสามารถช่วยการพัฒนาให้นักเรียนทุกด้าน

กลุ่มที่ ๓ โรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการเรียน การสอน ระดับหนึ่ง มีความต้องการคำแนะนำ ต้องการการนิเทศ ให้มีพัฒนาการที่ต่อเนื่อง ส่งผลคุณภาพนักเรียนอย่างยั่งยืน

๗.โรงเรียนบ้านขุนน้ำน่าน นักเรียน ๕๔ คน ครู ๖ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความพร้อมในด้านจำนวนครู มีครูสอนภาษาไทย ครบทุกชั้น ผลด้านคุณภาพภาษาไทย อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ด้วยวิธีการสอนซ่อมเสริม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้สะท้อนความต้องการ การพัฒนาครู สื่อและแนวทางการสอนซ่อมเสริม

๘.โรงเรียนบ้านสบมาง นักเรียน ๑๕๖ คน ครู ๑๕ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีความพร้อมด้านจำนวนครู แต่ก็สะท้อนว่าต้องสอนไม่ตรงความสามารถ ต้องการ การพัฒนา โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานภาคเอกชน และรัฐ ในระดับหนึ่ง มีพัฒนา ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมาเรียนเพิ่มขึ้น ด้านคุณภาพนักเรียน โรงเรียน มีแนวทางการพัฒนา และ แก้ปัญหาวิชาหลัก โดยการพัฒนาหลักสูตร ลดเวลา การเรียนในห้องเรียนหรือ ลด เวลาเรียนรู้จากครูโดยตรง เพิ่ม เวลาเรียนรู้จากการทำกิจกรรมจากกลุ่ม เรียนรู้จากสื่ออื่นมากขึ้น ทั้งนี้ ด้วย นวัตกรรม BG หรือ กระดานกลุ่ม ผลของนวัตกรรม BG พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก กล้าพูด ภาษาไทยมากขึ้น มีพฤติกรรมช่วยเหลือกันมากขึ้น คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาการใช้ภาษาไทย ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน การใช้ภาษามากขึ้น (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

๙.โรงเรียนท่านผู้หญิงสง่า อิงกุลานนท์ นักเรียน ๗๑ คน ครู ๖ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในระดับหนึ่ง (ครูมีลักษณะของ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้สื่อ internet ได้) ซึ่งจะพบว่านักเรียนชั้น ป.๑ มีคุณภาพด้านภาษาไทย อยู่ใน ระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนจัดครูสอนระบบตามนักเรียน ๑ ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ หลักสูตร และสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารที่สนับสนุนให้ครูใกล้ชิดกับ นักเรียน ดูแลนักเรียนทุกด้าน ๑ ปี ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนด้านภาษาไทย อันเป็นเครื่องมือ ในการเรียนวิชาอื่นๆแล้ว ยัง ช่วยให้คุณพัฒนานักเรียน LD อีกด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม โรงเรียนก็ยังคง ต้องการสื่อสนับสนุนการเรียน การสอน

๑๐.โรงเรียนบ้านสว่างนักเรียน ๒๕๖ คน ครู ๒๖ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนมีโรงเรียนสาขา มีความพร้อมด้านจำนวนครูในระดับหนึ่ง มีครูสอนภาษาไทย ชั้นป.๑ คุณภาพนักเรียนโดยรวมมีผลที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ครูที่รับผิดชอบสอน สอนไม่ ตรงกับวิชาเอก จึงต้องการ การพัฒนา

ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเน้นการเรียนรู้เพื่อการมีอาชีพ วางพื้นฐานงานอาชีพ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยการลงมือทำการเกษตรอย่างครบวงจร (นำผลผลิตจัดจำหน่าย เช่นกาแฟ) ซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานกว่า ๓ ปี

๑๑. โรงเรียนบ้านด่าน นักเรียน ๑๔๗ คน ครู ๑๕ คน เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความพร้อมด้านจำนวนครู มีครูสอนภาษาไทยทุกชั้น มีนักเรียนพักนอน คุณภาพนักเรียนด้านภาษาไทย อยู่ในระดับพอใจ มากกว่าทุกโรงเรียน จากการสังเกต (ในเวลาจำกัด) พบครูทุกคนมีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงานนี้ แต่สภาพแวดล้อม น่าเห็นใจเพราะจะประสบปัญหาอุทกภัยที่ค่อนข้างรุนแรง การช่วยเหลือเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน น่าจะเป็นความจำเป็นระดับต้นๆ

หมายเหตุ การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ผลการนิเทศพิจารณาที่ความสามารถของครู และคุณภาพนักเรียนที่ครูคนนั้นๆสอน